

An aerial photograph of a vast forest with trees in various shades of green and yellow, suggesting autumn. In the distance, a large, light-colored building with a prominent central tower and a church spire is visible against a hazy sky.

Averbode

driemaandelijks tijdschrift - 51ste jaargang - 2023 - Nummer 2

P002258 - afgiftekantoor 3270 Scherpenheuvel

Inhoud

Editoriaal	3
De relevantie van het abdijleven in de huidige context	4
God, mijn enige hoop	12
Kunst in de kijker: Ik ben de deur	14
Abdijnieuws	
Merode-onthaalpoort, Averbode op z'n paasbest	16
Tentoonstelling polderschetsen B.A. Gailliaerde	16
Goede Week en Pasen	17
Slotmuur	18
Paardenprocessie Hakendover	18
15 jaar bisschop	19
Augustinus Damen en Wereldmissiehulp	20
Bedevaart naar Kortenberg	20
100 jaar 'De Kolonie'	21
Ten huize van	21
Contactdag Norbertijner geschiedenis in de Nederlanden	22
Abtskeuze	23
Personeel	24
Een dagje uit... naar Mechelen	25
Zondagse kerkgangers	26
Sint-Norbertusfeest	27
Personalia	28
Nieuwe aartsbisschop	28
In memoriam Ludolf Guido Verhulst	29
In memoriam Jozef Calasanz Busschots	30
Aangekondigd	35

Foto cover: Rupert Smets.

De abdij is partner in het Netwerk Open Monumenten. Meer informatie op:

www.openmonumenten.be/monumenten/abdij-van-averbode

Wie het wenst, kan de restauratie van de slotmuur financieel steunen
fiscaal attest mogelijk.

Rekening BE39 7460 2786 5219, Herita, Oude Beurs 27, 2000 Antwerpen
met vermelding: Gift Abdij der Norbertijnen Averbode

Editoriaal

abt Marc Fierens

Ook al is het niet vanzelfsprekend, toch is het belangrijk om het geloof steeds weer opnieuw een kans te geven.

Opnieuw eens de Bijbel, het Woord van God, ter hand nemen en dat Woord laten klinken in ons leven om ons te kunnen bezinnen over ons eigen leven.

Toch eens tijd maken om te bidden, bidden met onze eigen woorden, of met een gebed dat ons aanspreekt. Pas dan kunnen we de kracht van het gebed ervaren.

Toch aanwezig zijn in de liturgie en in de kerkgemeenschap om ons gedragen te weten door de viering en door de grote gemeenschap van mensen, jong en oud, die in Christus geloven.

Waarom niet eens praten over ons geloof met een andere gelovige? Waarom niet eens praten over het geloof met onze kinderen, kleinkinderen?

Ons toch vanuit het Evangelie inzetten om mensen te zijn die iets positief betekenen voor anderen.

Er zijn vele wegen die ons geloof kunnen sterken en voeden. Alleen, we moeten ze durven gaan. Het zijn wegen die ons een geestelijk houvast geven in het leven. Wegen die ons helpen om door te dringen tot de diepe waarden van ons bestaan. Wegen die ons brengen tot de ontmoeting met de levende Heer Jezus Christus.

Geloven is dan niet alleen een opgave, maar het wordt een gave die we ontvangen van God en van elkaar, een gave die we ontvangen om ze weer door te geven.

Vele mensen die het geloof van jongsaf hebben meegekregen, zijn het verloren. Het zegt hen niet veel meer, ze hebben er zich tegen afgezet of ze hebben het laten vallen omdat ze het zagezegd niet nodig hebben. Misschien herkennen we er iets in van onszelf? We herkennen het in vele generaties die hun communie deden of het vormsel ontvingen.

Doch het geloof verliest men niet zoals men zijn sleutels verliest. Men verliest het geloof vaak omdat men er niets meer mee doet, omdat men er niet meer mee bezig is, omdat men het niet meer voedt en natuurlijk ook omdat men er niet in begeleid wordt.

Ons geloof dient zich te vernieuwen, het moet gevoed worden, anders gaat het verloren. Immers ons leven verandert voortdurend en zo is het ook met ons geloof. We moeten het altijd weer opnieuw ontdekken en verdiepen. Het geloof dat we als kind ontvingen, moet groeien en zich ontwikkelen. Immers, geloven is een levensprogramma.

De relevantie van het abdijleven in de huidige context

abt Marc Fierens

Naar aanleiding van het feest van de heilige Thomas van Aquino (in de oude liturgische kalender gevierd op 7 maart), organiseert de Faculteit van Theologie en Religiewetenschappen van de KU Leuven voor professoren en studenten jaarlijks een feestelijke dag met Eucharistieviering in de Sint-Jan de Doperkerk van het Groot Begijnhof, een academische zitting in de Promotiezaal, gevolgd door een receptie en buffet.

We delen graag de tekst van de toespraak van abt Marc Fierens, op 7 maart 2023, over de relevantie van het abdijleven in de huidige context. Hij sprak er na zuster Katharina Michiels, abdis van de trappistinnen-abdij Onze-Lieve-Vrouw van Nazareth te Brecht, die het had over de uitdagingen voor het monastieke leven anno 2023.

Ondertussen meer dan 40 jaar geleden ben ik ingetreden in de abdij van Averbode. De abdij van Averbode hoort tot de orde van reguliere kanunniken van Prémontré, ook premonstratenzers of norbertijnen genoemd. Onze orde werd gesticht door de H. Norbertus in 1121 in Prémontré in Noord-Frankrijk. Toen in mijn dorp bekend raakte dat ik op het punt stond in te treden in de abdij, werd ik bij de huisarts geroepen. Hij was nochtans een gelovig man, maar hij stelde zich toen reeds veel vragen bij de relevantie van het abdijleven in onze moderne tijd en bij de stap die ik ging zetten. Trouwens ook ikzelf had als adolescent geen begrip van het abdijleven, integendeel het schrikte mij af als een gesloten, wereldvreemd leven. Het was pas toen ik door toeval de abdijsamenleving van Averbode leerde kennen, dat ik gegrepen werd door het levensideaal en de manier van leven in deze abdijsamenleving. Het is duidelijk dat in de huidige context van ontkerkelijking en het wegglijden van het christendom in

onze maatschappij, de relevantie van het abdijleven nog meer in vraag gesteld wordt. Door onwetendheid, vooroordelen en soms door antikerkerlijke gezindheid is het abdijleven voor velen iets van vroeger, een relict uit het verleden, een anachronisme en bijgevolg niet meer zinvol voor onze tijd.

Anderzijds merken we duidelijk dat het abdijleven mensen van vandaag fascineert. Een breed publiek van jong en oud voelt zich aangetrokken tot abdijen: mensen komen graag naar de abdij. Abdijen worden gretig bezocht. Velen komen uit historische en culturele interesse. Velen passeren om de abdijskerk in te gaan, of om een kaars te branden of om even te vertoeven op het binnenplein. Trouwens ik ben er van overtuigd dat, wanneer mensen de abdij bezoeken of er verblijven, er vaak meer in het spel is. Heel vaak zeggen mensen mij: 'Als ik door de abdijspoort binnenwandelen, is het alsof ik in een andere wereld kom'. Voor ons, norbertijnen, is dat helemaal niet zo. Wij

abdijleven valt dus niet samen met haar traditie of geschiedenis. Maar de rijke traditie geeft ons juist aanzetten en belangrijke waarden om de uitdagingen van vandaag aan te gaan en om een positief antwoord te geven op de tekenen van onze tijd.

Wie de abdij van Averbode kent, weet dat er vele wegen samenkomen voor de abdijpoort, die altijd uitnodigend openstaat. De abdij ligt op een kruispunt en is een kruispunt. Dat is mijn volgende punt van relevantie. De abdij is een kruispunt. Ontelbaar velen passeren er

als wandelaar, toerist, bezoeker. Velen nemen deel aan onze liturgische vieringen. Ieder jaar zijn er ongeveer 5000 overnachtingen van gasten of mensen die vormingsactiviteiten volgen in de abdij. Mensen met allerlei achtergronden. Ieder met hun eigen verhaal en zoektocht. Sommigen zijn diepgelovig, anderen zijn zoekend in het geloof, weer anderen zijn ongelovig. In de open en tegelijk geborgen sfeer van de abdij liggen hier voor die mensen en voor onze abdijsamenleving vele kansen tot ontmoeting en contact.

Mensen komen naar de abdij, maar zoals gezegd, de medebroeders gaan ook naar buiten. Het is een komen en gaan, waarin ontmoetingen centraal staan. In die ontmoetingen wordt het duidelijk dat secularisering en religie/geloof geen contradictie hoeven te zijn. Meer nog, dat de ontmoeting van beide juist de ervaringswereld van mensen kan verbreden en verdiepen. Die ontmoetingen kunnen mensen helpen om door te dringen tot de diepere waarden van ons mens-zijn. Die ontmoetingen brengen ons dichtbij het geleefde leven van mensen, bij hun diepere levensvragen, bij zoeken naar de zin van hun leven. In die ontmoetingen kunnen bronnen van zingeving aangewezen worden en kunnen religieuze tradities minder vreemd of minder bedreigend worden of kan er een openheid groeien voor het transcendente dat het alledaagse leven overstijgt.

Concreet gebeurt dit wanneer mensen in de abdij tot verdieping kunnen komen, wanneer ze in de stilte tot zichzelf kunnen komen; wanneer ze in de abdij een levende kerkgemeenschap kunnen ervaren, wanneer ze in het gebed van de gemeenschap een spoor

mogen vinden dat hen leidt naar de diepste grond van hun bestaan, het mysterie van God; wanneer ze in het samenleven van de medebroeders aanzetten kunnen vinden tot verzoening en vrede; wanneer ze in de gedrevenheid van de medebroeders de bezieling mogen vinden om zich te engageren in dienst van de samenleving of van de Kerk.

Ik heb getracht om in enkele punten de relevantie van het abdiyleven in de huidige context te schetsen. Het is geen gegevenheid, het is en blijft voor ons, de 49 medebroeders van Averbode, een opdracht om vandaag het geloof te beleven en om het evangelie te verkondigen, door standvastig te zijn en dynamisch, door trouw te zijn en open van geest, door nederig te zijn en zelfbewust, door geduldig te zijn en actief. Het is misschien wat idealistisch voorgesteld, niettemin hopen wij vandaag in onze seculiere maatschappij en te midden van radicale veranderingen, maar tevens in een tijd van een zich vernieuwende spiritualiteit, een lichtpunt te zijn op de zoektocht van ons allen naar een nieuwe hoopvolle wereld, naar het Rijk Gods.

Abdijnieuws

Merode-onthaalpoort Averbode op z'n paasbest

De onthaalpoort van Landschapspark de Merode aan de abdijsite is bij de start van het toeristisch seizoen helemaal klaar om de talrijke bezoekers opnieuw te ontvangen. De infoborden met recreatieve routes werden vernieuwd en het buitenmeubilair kreeg een onderhoudsbeurt. Dit gebeurde dankzij een samenwerking tussen Landschapspark de Merode, Stad Scherpenheuvel-Zichem, de abdij en maatwerkbedrijf De Vlaspit.

Op woensdag 29 maart werd de aftrap van het nieuwe toeristische seizoen gegeven aan de vernieuwde infoborden ter hoogte van 'de lekdreef', in aanwezigheid van Manu Claes, burgemeester van Scherpenheuvel-Zichem en abt Marc Fierens. Er was ook een afvaardiging van De Vlaspit en heel wat persmensen.

Tentoonstelling polder- schetsen B.A. Gailliaerde

Sinds 1999 brengt de Koninklijke Heemkundige Kring van de Antwerpse Polder in samenwerking met het Poldermuseum in een jaarlijkse tentoonstelling diverse facetten van het polders leven in beeld. Voor de tentoonstelling van 2023 werd gekozen voor de werken van onze medebroeder Benjamin Gailliaerde. Hij 'kleurde de polder in zwart-

Fierens droeg er het Allerheiligste. Nadien trokken de bedevaarders en tientallen ruiters naar de Tiense berg. Daar volgde de spectaculaire paardengalop. De paarden galopperen drie toeren rond de bedevaarders.

15 jaar bisschop

Op 1 mei 2008 werd onze medebroeder Frans Daneels bisschop gewijd in de Sint-Pietersbasiliek te Rome. Deze vijftiende verjaardag konden we niet zomaar laten voorbijgaan. Op 22 april vierden we Mgr. Daneels voor zijn jarenlange inzet voor onze abdij, voor de parochies, voor de Orde en voor de universele Kerk. Hij ging voor in de Eucharistie, waarbij ook kardinaal J. De Kesel en abtgeneraal J. Wouters aanwezig waren, samen met zijn familie en enkele vrienden. Een receptie en feestmaal volgden. Monseigneur, nog vele jaren!

Augustinus Damen en Wereldmissiehulp

Op 24 april werd onze medebroeder Augustinus Louis Damen in de bloemetjes gezet bij Wereldmissiehulp. Al 20 jaar is hij er de zeer gewaardeerde conciërge! Zijn jarenlange inzet, toewijding en kleurrijke aanwezigheid maken hem op bijna 90-jarige leeftijd tot een unieke huisbewaarder die zijn entourage nog steeds weet te verrassen. Hij werd er uitgebreid bedankt, en er wordt duidelijk gehoopt dat hij nog lang Wereldmissiehulp-geschiedenis mag schrijven.

Bedevaart naar Kortenberg

Op 1 mei ging de abdijsgemeenschap – of althans een deel ervan – naar jaarlijkse gewoonte op bedevaart naar Onze-Lieve-Vrouw van Kortenberg. Enkele moedige confraters per fiets, anderen met de wagen. We riepen de voorspraak van Onze-Lieve-Vrouw in voor onze abdijsgemeenschap. We baden vooral voor roepingen. We zongen er de vespers,

verdragen die resulteerden in wisselende grenzen tussen de Zuidelijke Nederlanden en Frankrijk.

Christophe Leduc getuigde ten slotte vanuit bewaarde bronnen over wat de norbertijnen van de abdij Dommartin en Saint-André-au-Bois in het graafschap Artesië meemaakten, toen de Zuidelijke Nederlanden waartoe ze behoorden, door Frankrijk werden veroverd en definitief ingelijfd.

Abtskeuze

In de abdij van Wilten, het oudste klooster van Tirol, ten zuiden van Innsbruck (Oostenrijk), werd op 4 mei de 35-jarige Leopold Jürgen Baumberger, tot 56ste abt gekozen. Hij volgt Raimund Scheier op, die de abdij van Wilten sinds 1992 leidde. Hij ontving de abtswijding op 4 juni uit handen van de bisschop van Innsbruck, Mgr. Hermann Glettler.

De deelnemers maakten kennis met de bloeiende abdij, haar rijke geschiedenis en het uitgebreide gebouwencomplex, aan de hand van een conferentie door Maurice Servais, terwijl Janick Appelmans inging op de andere abdijen in het Franstalige gedeelte van de Zuidelijke Nederlanden en aanvullend een aantal culturele aspecten belichtte van Bonne-Espérance.

In de namiddag ontwarde Edward De Maeschalck de puzzel van de diverse oorlogen ten tijde van Lodewijk XIV en de opeenvolgende

Na de middag werden we verwacht aan de kathedraal waar een stadsgids ons liet delen in de verhalen rond Sint-Rumoldus, de kathedraal als gebouw en de geschiedenis van de stad. Omdat de kathedraal voor ons geen vreemd domein is, klonk de uitleg bekend in de oren. De grote preekstoel, afkomstig uit de norbertinessenpriorij Onze-Lieve-Vrouw van Leliëndaal, maakte toch wel indruk. Hoogst uitzonderlijk was de crypte waar de aartsbischoppen begraven liggen open voor het publiek. Dit voelde aan als een groot voorrecht om daar eens te mogen komen.

Na het kathedraalbezoek was er wat vrije tijd. De stad bruiste van leven. Het was een mooie lentedag, een verlof- en brugdag voor velen én... 's avonds zou daar een event plaatsvinden ten voordele van 'Kom op tegen Kanker'. Heel de binnenstad maakte zich daar duidelijk voor op. Wij hebben het niet meegeemaakt, we waren al weer weg uit Mechelen

om tijdig in Gasthof Ter Venne in Langdorp te zijn voor een gezellig tafelmoment. Rond half elf was iedereen weer op weg naar de abdij – de ene te voet, de rest met de auto – dankbaar voor de mooie dag die we aan mekaar gegeven hebben. Dank aan de prior voor de organisatie. Wij kijken al uit naar de volgende conventsuitstap.

Zondagse kerkgangers

De liturgische diensten in de abdijskerk zijn steeds toegankelijk voor iedereen die het wenst. Vele gelovigen nemen regelmatig deel aan de eucharistie of vesperdiensten.

Op zondag is dit vaak een 'vast publiek': mensen die er (bijna) elke zondag zijn. Vanzelfsprekend hebben we met hen een meer bijzondere band. Elk jaar nodigt de abdij deze groep op pinksterzondag uit voor een glaasje en nadere kennismaking. Dat was ook dit jaar het geval op 28 mei.

Sint-Norbertusfeest

Het feest van onze ordestichter Sint-Norbertus is telkens een oproep om ons met meer toewijding te keren naar zijn voorbeeld, maar tevens een gelegenheid voor de medebroeders van onze abdij om de banden wat nauwer aan te halen. Dit deden we op 6 juni, zowel in de liturgie als nadien aan tafel...

In memoriam Ludolf Guido Verhulst

Op 10 mei 1937 werd Guido geboren in Hoboken, als zoon van Louis Verhulst en Justine Dewachter. Ingekleed in de abdij op 28 augustus 1959 met als kloosternaam Ludolphus, verbond hij zich door professie aan de abdijsamenleving op 28 augustus 1961. Op 26 maart 1966 werd hij in de abdijkerk door Mgr. Leo De Kesel, hulpbisschop van Gent, priester gewijd. Het jaar nadien volgde hij cursussen aan het College voor Latijns-Amerika in Leuven.

Op 1 oktober 1968 werd Dolf onderpastoor in de parochie Averbode en op 1 juli 1969 tevens dekenaal jeugdpastor in het dekenaat Averbode. Dit bleef hij tot 31 augustus 1975.

In december 1975 vertrok Dolf naar Brazilië, waar hij verbleef tot 14 februari 1992. In 1976 was hij in Piracicaba, in de staat São Paulo, in januari 1977 werd hij medewerker in Volta Redonda, in de staat Rio de Janeiro, tot aan zijn verlof op 3 mei 1979.

Na zijn terugkeer op 7 augustus 1979 was hij werkzaam in de staat Pará, in het noorden van Brazilië; in 1980 in Itinga, later in Vila Felinto Miller. Op 1 april 1986 werd Dolf medewerker in Jaú; op 6 februari 1987 onderpastoor in Pirapora.

Op 1 augustus 1989 keerde Dolf terug naar België. Op 25 april 1990 werd hij onderpastoor in Groot-Vorst.

Op 7 januari 1991 vertrok hij opnieuw naar Brazilië, waar hij in Salgado Filho, in de staat Paraná, verantwoordelijke werd voor de kapellen van de parochie.

Op 14 februari 1992 keerde Dolf definitief terug naar België. Hij leefde in zijn geboorteplaats Hoboken, waar hij overleed op 7 april 2023.

*Een sterke wil, streng voor jezelf.
Tussen armen en eenzamen
voelde jij je thuis.
Ook na je Braziliaanse periode
bleef je actief voor mensen
die het moeilijk hebben
in onze maatschappij.
Vogels en natuur
bleven je tot het einde boeien.
Van bloemen blijft het zaad,
van mensen de herinnering.*

In memoriam

Jozef Calasanz Busschots

Jef Busschots werd geboren in Berchem op 30 maart 1944 als zoon van Hendrik Busschots en Bertha Ibens. Naast zijn tweelingzus Nicole had hij een oudere broer Jacques. Het gezin woonde toen in de parochie Sint-Jacob in Antwerpen. Later verhuisden ze naar Kapellenbos. Jef volgde het lager middelbaar aan het Sint-Michielscollege in Brasschaat en vervolgde zijn studies aan de normaalschool van de Broeders van Scheppers in Alseberg.

Als jonge man was Jef gedreven door het ideaal om priester te worden en vond hij de weg naar de abdij van Averbode. In de zomer van 1967 is hij er ingetreden. Het was een periode van grote veranderingen in de Kerk en in het kloosterleven. Enkele maanden voordien was Koenraad Stappers gekozen tot abt. Hij stond voor de moeilijke opdracht om de vernieuwingen van het pas beëindigde Tweede

Noviciaat, 1967

Vaticaan Concilie door te voeren in de abdij, wat abt Stappers trouwens voortreffelijk gedaan heeft. Jef en zijn jaargenoten Jan Geerts en broeder Wilbert Busschaert, die slechts één jaar bleef, waren de eerste novicen die abt Stappers ingekleed heeft en tevens ook de eerste novicen van de postconcliaire periode in de abdij. Voorheen ontvingen de novicen bij hun inkleding ook een nieuwe naam, een zgn. kloosternaam. Abt Stappers was van mening dat de doopnaam voor heel het leven gegeven werd en wilde het geven van kloosternamen afschaffen. Maar omdat de kwestie toen nog gevoelig lag, werd er een tussenoplossing gezocht door de doopnaam te behouden maar de patroon te wijzigen. Zo werd Jef bij de inkleding Jozef Calasanz.

Bij kapper Piet Vervae, 1968

Aangekondigd

Graag houden we u op de hoogte van activiteiten in de abdij en het bezinningscentrum. Voor meer informatie, neem ook een kijkje op onze website www.abdijaverbode.be of de website van het bezinningscentrum www.onthaal-abdijaverbode.be

Maandag 17 juli tot vrijdag 21 juli: Negen psalmen om van te snoepen, online-retraite
Begeleiding: Jos Bielen o. praem.

Donderdag 10 augustus (10 u.) tot maandag 14 augustus (15u.): Op weg met Johannes de Doper, gezinsvakantiedagen
Begeleiding: werkgroep gezinspastoraal

Maandag 28 augustus: Hoogfeest van onze heilige Vader Augustinus. Eucharistieviering om 11 u.

Zaterdag 2 september: Gouden professiejubileum van medebroeder Luc Vandamme. Eucharistieviering om 10 u.

Inlichtingen en inschrijvingen via de website van het onthaal: www.onthaal-abdijaverbode.be
klik op: [inschrijven voor een activiteit](#).

Gebeds- en Misintenties

Voor al uw intenties kunnen HH. Missen aangevraagd worden of kan een kaars aangestoken worden bij het beeld van Onze-Lieve-Vrouw van het Heilig Hart.

H. Mis: € 15,00
Noveenkaars: € 5,00
Kleine kaars: € 0,50

Aanvragen bij de Prior met duidelijke vermelding van uw intenties: p.vanherck@abdijaverbode.be

Gelieve het bedrag te storten op het rekeningnummer van prior Paul Van Herck: BE80 7343 8321 5077

www.facebook.com/abdijaverbode

abdijaverbode

“Averbode” is het contactblad van de norbertijnen van Averbode • Redactie: Marc Fierens (verantwoordelijke uitgever), Jan Eygenraam, Herman Janssens, Jos Vanderbruggen (eindredactie & vormgeving), Paul Van Herck. • Administratie: Abdij van Averbode, Abdijstraat 1, 3271 Averbode

**www.abdijaverbode.be
tijdschrift@abdijaverbode.be**

**Jaarabonnement: € 20,⁰⁰
rekening: BE95 4529 1705 2158**